

Sygn. akt: I ACa 1160/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lipca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Stanek
Sędziowie:	SA Wiesława Kuberska (spr.) SO (del.) Barbara Bojakowska
Protokolant:	st.sekr.sądowy Grażyna Michalska

po rozpoznaniu w dniu 23 lipca 2013 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **D. W.**

przeciwko **Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.**

o zapłatę i ustalenie

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 14 sierpnia 2012 r. sygn. akt I C 480/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w punktach 1, 3 i 5 w ten tylko sposób, że:

- w pkt. 1 zasądzoną kwotę 125.000 złotych obniża do kwoty 80.000 (osiemdziesiąt tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami od kwoty: 40.000 (czterdzieści tysięcy) złotych od dnia 3 lipca 2009r. i 40.000 (czterdzieści tysięcy) złotych od dnia 26 stycznia 2012r.;

- w pkt. 3 oddala powództwo co do renty w kwocie 375 (trzysta siedemdziesiąt pięć) złotych miesięcznie za okres od 1 lipca 2009r. i na przyszłość;

II. znosi wzajemnie koszty postępowania apelacyjnego;

III. nie obciąża stron nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

Sygn. akt I ACa 1160/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 sierpnia 2012 roku Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie z powództwa D. W. przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. o zapłatę i ustalenie:

1. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 125.000 złotych, z ustawowymi odsetkami od kwoty 40.000 złotych od dnia 3 lipca 2009 roku, zaś od kwoty 85.000 złotych – od dnia 26 stycznia 2012 roku, tytułem zadośćuczynienia;
2. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.475,28 złotych, z odsetkami ustawowymi od dnia 3 lipca 2009 roku, tytułem skapitalizowanej renty na zwiększone potrzeby za okres od 15 lipca 2008 roku do 31 stycznia 2009 roku;
3. zasądził od pozwanego na rzecz powoda rentę na zwiększone potrzeby w kwotach po:
  - 400 złotych miesięcznie za okres od 1 lutego 2009 roku do 30 czerwca 2009 roku;
  - 375 złotych miesięcznie za okres od 1 lipca 2009 roku do chwili obecnej i na przyszłość, płatną do 10 dnia każdego miesiąca, z odsetkami ustawowymi w razie uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat, poczynając od 3 lipca 2009 roku;
4. ustalił, że pozwany będzie ponosił odpowiedzialność za szkody wynikające z wypadku komunikacyjnego powoda z dnia 15 lipca 2008 r., które mogą powstać u powoda w przyszłości;
5. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;
6. umorzył postępowanie co do kwoty 7.000 złotych żądanej tytułem odszkodowania za zniszczony samochód, co do kwoty 1.032 złote żądanej tytułem odszkodowania za holowanie samochodu, co do kwoty 250 złotych żądanej tytułem odszkodowania za zniszczone ubranie;
7. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.617 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
8. nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 5.436,74 złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych (wyrok, k. 245-246).

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił, iż w dniu 15 lipca 2008 roku powód D. W. uczestniczył w wypadku komunikacyjnym, którego sprawca był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w pozwanej firmie. W wyniku tego wypadku doszło u powoda do urazu głowy ze wstrząśnieniem mózgu i stłuczeniem płatów czołowych oraz skroniowych, złamania zęba obrotnika kręgu C2, złamania piramidy lewej kości skroniowej i zaburzeń ocenionych jako encefalopatia pourazowa w wyniku stłuczenia mózgu. Bezpośrednio po wypadku u powoda stwierdzono również dezorientację, dyskretnie zaburzenia pamięci świeżej i pobudzenie psychoruchowe. Nadto badania kręgosłupa szyjnego wykonane u powoda w dniach 15 lipca i 9 listopada 2008 roku wykazało wypuklinę jądra miazdżystego na poziomie C6/C7, przepuklinę jądra miazdżystego na poziomie C5/C6. Po wypadku ujawniły się u powoda objawy encefalopatii o obrazie organicznych zaburzeń nastroju i osobowości z takimi objawami jak obniżenie i wahania nastroju, drażliwość, labilność emocjonalna, drobiazgowość, spadek napędu i zainteresowań, apatia, męczliwość psychofizyczna, osłabienie funkcji poznawczych. Trwały uszczerbek na zdrowiu psychicznym powoda wynosi 60%.

W czerwcu 2009 roku u powoda stwierdzono krwiak śródmózgowy lewego płata skroniowego. W badaniu neurologicznym stwierdzono cechy afazji uczuciowej, zaś w toku leczenia szpitalnego – afazję mieszaną, brak logicznego kontaktu oraz sztywność karku. Oprócz nowego deficytu w postaci wspomnianej afazji uczuciowo – ruchowej, powstanie powyższego krwiaka spowodowało również pogłębienie występujących już wcześniej uszkodzeń.

Powód rok po wypadku zakładał stabilizator kręgosłupa szyjnego w postaci kołnierza ortopedycznego, który przez pierwsze 6 tygodni nosił całą dobę, zdejmując go tylko do czynności higienicznych, później zakładał go na kilka godzin w ciągu dnia. Wdrożone zostało następnie leczenie usprawniające, które aktualnie nie jest kontynuowane. Zakres cierpień fizycznych i psychicznych u powoda był znaczny. Ze względu na doznane obrażenia występowała u powoda potrzeba częściowej pomocy osób trzecich łącznie przez okres około 12 miesięcy w wymiarze około 1 godziny dziennie.

Po wypadku przyjmował leki o działaniu przeciwbólowym i przeciwzapalnym. W ciągu pierwszych 4 tygodni ich koszt wynosił około 50 złotych później około 10-30 złotych miesięcznie. Powód nadal wymaga leczenia psychiatrycznego i neurologicznego, konieczne jest stosowanie profilaktyki przeciwpadaczkowej, leków stabilizujących stan emocjonalny i nastroj. Leczenie ma charakter długotrwały, jednak z uwagi na rozległe organiczne uszkodzenia tkanki mózgowej efekt leczenia jest mierny.

Również rokowania neurologiczne co do powoda są wątpliwe z racji na istniejącą afazję oraz zaburzenia pamięci będące następstwem krwaka śródmózgowego z czerwca 2009 roku.

Powód zgłosił szkodę w postępowaniu likwidacyjnym w dniu 30 lipca 2008 roku, jednakże nie wniósł o zapłatę od pozwanego konkretnych kwot z tytułu zadośćuczynienia lub renty na zwiększone potrzeby. W wyniku likwidacji szkody pozwany wypłacił powodowi łącznie kwotę 31.935,58 złotych, w tym kwotę 25.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Przed wypadkiem powód prowadził działalność gospodarczą i był zdrowy. Po wypadku nie pracuje, jest uznany za całkowicie niezdolnego do pracy. Mieszka z rodzicami, którzy sprawują nad nim opiekę i otrzymuje rentę w wysokości 700 złotych.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy w Łodzi uznał, iż pozwany jako ubezpieczyciel sprawcy szkody ponosi odpowiedzialność za całą ustaloną u powoda szkodę majątkową jak i niemajątkową, będącą następstwem zarówno samego wypadku z 15 lipca 2008 roku jak i stwierdzonego w czerwcu 2009 roku krwaka śródmózgowego lewego płata skroniowego. Biorąc pod uwagę wszelkie ustalone okoliczności mające wpływ na wysokość zadośćuczynienia, a w szczególności zakres ustalonego trwałego uszczerbku na zdrowiu powoda, zakres jego cierpień, pogorszenie jego sprawności i trwałą niezdolność do pracy, Sąd Okręgowy uznał, iż żądana ostatecznie przez powoda tytułem zadośćuczynienia kwota 125.000 złotych, przy uwzględnieniu faktu wcześniejszego wypłacenia przez pozwanego z tego tytułu kwoty 25.000 złotych jest kwotą adekwatną i spełnia swoją kompensacyjną funkcję.

O odsetkach w tym zakresie Sąd pierwszej instancji orzekł w oparciu o treść art. 481 §1 k.c. zasądzając je co do kwoty 40.000 zł. od dnia 3 lipca 2009 roku, to jest od doręczenia pozwu pozwanemu, albowiem wtedy dopiero powód sprecyzował żadaną kwotę, zaś w co do 85.000 złotych – od dnia 26 stycznia 2012 roku, z uwagi na fakt, iż powództwo w tym zakresie zostało rozszerzone dopiero 25 stycznia 2012 roku.

Uwzględniając potrzebę udzielenia pomocy powodowi przez osoby trzecie oraz koszty leczenia Sąd Okręgowy zasądził powodowi od pozwanego skapitalizowaną rentę na zwiększone potrzeby za okres od dnia 15 lipca 2008 roku do dnia 31 stycznia 2009 roku w kwocie 3.475,28 złotych z odsetkami ustawowymi od dnia następnego po zgłoszeniu żądania skapitalizowanej renty w pozwie, to jest od dnia 3 lipca 2009 roku.

Sąd zasądził również rentę na zwiększone potrzeby za okres od 1 lipca 2009 roku do chwili obecnej i na przyszłość w wysokości 375 złotych miesięcznie oraz ustalił, iż pozwany będzie ponosił odpowiedzialność za szkody, które mogą powstać u powoda w przyszłości, a wynikające z wypadku komunikacyjnego z dnia 15 lipca 2008 roku (uzasadnienie zaskarżonego wyroku, k. 247-258).

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając powyższe orzeczenie w części uwzględniającej powództwo w zakresie zadośćuczynienia w kwocie 75.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami (pkt 1 orzeczenia) oraz w zakresie renty na zwiększone potrzeby w kwocie 375 złotych miesięcznie za okres od 1 lipca 2009 roku i na przyszłość (pkt 3 orzeczenia). Zaskarżonemu wyrokowi apelujący zarzucił naruszenie:

- art. 361 §1 k.c. poprzez przyjęcie, iż wszystkie występujące obecnie u powoda deficyty w sferze neurologicznej i psychiatrycznej są skutkiem wypadku komunikacyjnego z lipca 2008 roku, w sytuacji gdy stwierdzone przez biegłych afazja i zaburzenia pamięci są w większej mierze lub nawet całkowicie następstwem samoistnego krwotoku z czerwca 2009 roku;

- art. 445 §1 k.c. poprzez zasądzenie na rzecz powoda zadośćuczynienia w kwocie nieadekwatnej do rzeczywistego rozmiaru krzywdy doznanej przez powoda w wyniku wypadku komunikacyjnego, a zarazem wygórowanej w odniesieniu do aktualnej stopy życiowej społeczeństwa i warunków ekonomicznych kraju;

- art. 444 §2 k.c. poprzez zasądzenie na rzecz powoda renty na zwiększone potrzeby także w okresie po miesiącu czerwcem 2009 roku, w sytuacji gdy występujące po tym czasie ograniczenia powoda nie pozostają w związku ze zdarzeniem z lipca 2008 roku;

- art. 233 §1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i zaniechanie wszechstronnego rozważenia zebranych w sprawie dowodów, w tym w szczególności opinii biegłego neurochirurga i psychiatry, co skutkowało przyjęciem przez Sąd Okręgowy błędnego obrazu zdrowotnych następstw wypadku komunikacyjnego powoda i czasu ich trwania.

W oparciu o powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez obniżenie wysokości zadośćuczynienia zasądzonego w pkt 1 wyroku o 75.000 złotych, to jest z kwoty 125.000 złotych do kwoty 50.000 złotych, oddalenie powództwa w zakresie renty na zwiększone potrzeby w kwocie 375 złotych miesięcznie począwszy od 1 lipca 2009 roku i na przyszłość oraz zmianę rozstrzygnięcia odnośnie kosztów procesu poprzez ich stosowne rozdzielanie między strony oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu w postępowaniu przed sądem II instancji wedle norm przepisanych (apelacja, k. 264-269).

Sąd Apelacyjny w Łodzi dodatkowo ustalił:

Po przebytych na skutek wypadku z dnia 15 lipca 2008 roku urazie czaszkowo – mózgowym u powoda stwierdzono 45% długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, w tym 30% tytułem uszczerbku z pkt 9c tabeli oraz 15% tytułem uszczerbku z pkt 89a tabeli (orzeczenie lekarza orzecznika ZUS, k. 160). Neurologiczny stan powoda przed kolejnym krwakiem z czerwca 2009 roku zaczął się poprawiać (zeznania M. W., k. 76). W tym czasie gojenie ognisk stłuczeń doznanych w wyniku przedmiotowego wypadku przebiegało poprawnie i doszło do resorpcji krwi wynaczynionej do ognisku stłuczeń. 28 czerwca 2009 roku w bliżej nieokreślonych okolicznościach powód doznał kolejnego urazu czaszkowo mózgowego, w wyniku którego doszło u niego do rozwoju kolejnego krwiaka śródmózgowego lewego płata skroniowego. Z uwagi na trudności w porozumieniu z powodem zebranie wywiadu na temat przyczyn kolejnego urazu nie było możliwe. Efektem tego zdarzenia jest obecna afazja, która wycofała się w niewielkim stopniu. Krwiak leczony u powoda w 2009 roku nie ma nic wspólnego z wypadkiem z 2008 roku, jest schorzeniem niezależnym. W efekcie pierwszego urazu doszło u powoda do szeregu zmian o charakterze zaburzenia czynności wyższych, jak też rozwinął się u niego zespół zależności alkoholowej oraz padaczka (uzupełniająca pisemna opinia sądowo – lekarska neurochirurgiczna, k. 288-291; uzupełniająca pisemna opinia lekarska neurologiczna, k. 304-306).

Schorzenia te zaburzały prawidłowe funkcjonowanie powoda i mogły być powodem konfliktów z innymi osobami, skutkujących ewentualnym urazem np. w wyniku pobicia. Uraz głowy mógł nastąpić również w wyniku napadu padaczkowego. Zarówno padaczka, zespół zależności alkoholowej jak i stwierdzona u powoda wcześniej encefalopatia ze zmianami charakterologicznymi mogły doprowadzić do zwiększonego ryzyka powstania krwiaka, nie były jednak bezpośrednią jego przyczyną (uzupełniająca opinia lekarska neurologiczna, k. 304-306).

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zasługiwała co do zasady na uwzględnienie, co skutkowało częściową zmianą zaskarżonego wyroku w postulowanym przez skarżącego zakresie. W przedmiotowej sprawie nie była kwestionowana zasada odpowiedzialności pozwanego za bezpośrednie skutki wypadku, jakiemu uległ powód w dniu 15 lipca 2008 roku. Zarzuty apelacyjne zwróciły się natomiast w głównej mierze przeciwko ustaleniu Sądu pierwszej instancji, iż pozwany ponosi odpowiedzialność nie tylko za skutki owego wypadku, ale również za skutki ujawnionego u powoda, pod koniec czerwca 2009 roku, nowego krwiaka, co niewątpliwie miało wpływ na ostateczny rozmiar poniesionej przez niego szkody.

W tej sytuacji dzieląc i przyjmując za własne ustalenia i wnioski Sądu Okręgowego w zakresie niekwestionowanym przez strony, dotyczącym zarówno samej odpowiedzialności pozwanego jak i bezpośrednich skutków wypadku z dnia 15 lipca 2008 roku, a jednocześnie dostrzegając konieczność uzupełnienia materiału dowodowego, co do podnoszonych w apelacji pozwanego kwestii, Sąd Apelacyjny postanowił dopuścić z urzędu dowód z pisemnych opinii uzupełniających biegłych sądowych neurochirurga i neurologa na okoliczności: czy nowy krwiak w okolicy skroniowej, który ujawnił się u powoda w czerwcu 2009 roku był wynikiem wcześniejszego masywnego stłuczenia mózgu w wyniku wypadku komunikacyjnego, któremu powód uległ w lipcu 2008 roku, a w przypadku odpowiedzi negatywnej również na okoliczność, co mogło być przyczyną krwaka, na ile była to przyczyna samoistna w odniesieniu do wypadku komunikacyjnego, oraz czy jest możliwe oddzielenie skutków wystąpienia krwaka od pierwotnego urazu mózgu.

Jednocześnie Sąd Apelacyjny oddalił jako nieprzydatny dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy wniosek pełnomocnika powoda o dopuszczenie opinii biegłego lekarza psychiatry. Należy bowiem zauważyć, iż biegły psychiatra mógłby, co najwyżej wypowiedzieć się w przedmiocie skutków powstania pod koniec czerwca 2009 roku nowego krwaka w sferze psychicznej powoda, tymczasem istotnym z punktu widzenia zakresu odpowiedzialności pozwanego jest ustalenie przyczyn przedmiotowego krwaka, nie zaś jego skutków dla zdrowia powoda, które zostały już ustalone w toku postępowania.

Przechodząc do oceny zasadności podniesionych w apelacji zarzutów, wypada na wstępie przypomnieć, iż zgodnie z obowiązującą w polskiej procedurze cywilnej zasadą, wyrażoną w treści art. 361 §1 k.c., zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania z którego szkoda wynikła. Powszechnie przyjmuje się, że przepis art. 361 k.c. należy uznać za odwołanie się do teorii adekwatnego związku przyczynowego, która odpowiedzialnością podmiotu obejmuje jedynie zwykłe (regularne) następstwa danej przyczyny. Dotyczy to zarówno odpowiedzialności za szkodę majątkową, jak i niemajątkową. W doktrynie i orzecznictwie znajduje aprobatę stanowisko, że dla stwierdzenia w określonym stanie faktycznym adekwatnego związku przyczynowego należy ustalić, czy zdarzenie stanowi warunek konieczny wystąpienia szkody (test *conditio sine qua non*) oraz ustalić, czy szkoda jest normalnym następstwem tego zdarzenia (zob. komentarz do art. 361 k.c., pod red. A. Kidyby, LEX 2010). Podkreślenia wymaga również fakt, iż zgodnie z regułą wyrażoną w art. 6 k.c., ciężar udowodnienia zarówno zaistnienia zdarzenia, z którym na określonych zasadach normy prawne wiążą obowiązek naprawienia szkody przez dłużnika, wystąpienia szkody, jak również adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem a szkodą spoczywa na powodzie, albowiem to on wywodzi z powyższych faktów skutki prawne.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy w pierwszej kolejności zauważyć, iż pozew w niniejszej sprawie został złożony 24 lutego 2009 roku, a więc jeszcze przed urazem czaszkowo – mózgowym jakiego doznał powód pod koniec czerwca 2009 roku. Dopiero po tym drugim zdarzeniu, skutkującym u powoda kolejnym krwiakiem śródmózgowym lewego płata skroniowego i w efekcie afazją, deficytami ruchowymi oraz pogłębieniem się uszkodzeń psychiatrycznych, oraz po wydaniu szeregu opinii sądowo – lekarskich o stanie zdrowia powoda, strona powodowa rozszerzyła znacznie powództwo w zakresie zadośćuczynienia do kwoty 125.000 złotych. Podkreślenia wymaga, iż wszelkie opinie sądowo – lekarskie w postępowaniu pierwszoinstancyjnym sporządzane były w oparciu o stan zdrowia powoda już po ujawnieniu się u niego w czerwcu 2009 roku nowego krwaka. Jednakże ani strony, ani Sąd Okręgowy, a w efekcie również i biegli sądowi nie zwrócili uwagi na konieczność ustalenia czy nowy krwiak wraz z jego skutkami zdrowotnymi dla powoda, był bezpośrednim następstwem obrażeń doznanych przez niego w wypadku z 15 lipca 2008 roku czy też był wynikiem odrębnej, samoistnej przyczyny. W efekcie, Sąd Okręgowy procedując w niniejszej sprawie nie dostrzegł potrzeby odróżnienia i odrębnego zbadania powyższych dwóch zdarzeń oraz ich skutków i w sposób zbiorczy przyjął, że wszelkie ujawnione u powoda obrażenia w sferze ortopedycznej, neurologicznej i psychiatrycznej są wynikiem wypadku drogowego powoda z 2008 roku, nie badając w ogóle kwestii istnienia adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy tym wypadkiem a znacznym pogorszeniem stanu zdrowia powoda na skutek ujawnienia u powoda nowego krwaka śródmózgowego lewego płata skroniowego w czerwcu 2009 roku. Należy uznać, iż ustalenie faktyczne w tym zakresie dokonane zostały w sposób dowolny z naruszeniem treści art. 361 §1 k.c. oraz art. 233 §1 k.p.c.

Odnosząc się do powyższej kwestii należy zauważyć, iż przeprowadzone w postępowaniu apelacyjnym w tym zakresie dodatkowe postępowanie dowodowe nie pozwoliło na przyjęcie, iż pomiędzy wypadkiem, jakiemu powód uległ w dniu 15 lipca 2008 roku, a powstaniem u niego krwaka w czerwcu 2009 roku adekwatny związek przyczynowy zachodzi. W ocenie Sądu Apelacyjnego obciążenie strony pozwanej odpowiedzialnością również za skutki powstania u powoda krwaka w 2009 roku było by możliwe przede wszystkim w sytuacji, gdyby udało się w niniejszym postępowaniu ustalić w sposób nie budzący wątpliwości, że nowy krwaka, który stwierdzono u powoda w 2009 roku, był opóźnionym, aczkolwiek bezpośrednim następstwem wypadku z lipca 2008 roku. Tymczasem wydając w postępowaniu apelacyjnym opinie sądowo lekarskie zarówno biegły lekarz neurochirurg jak i neurolog kategorycznie wskazali, że przedmiotowy krwaka jest schorzeniem niezależnym od schorzeń będących bezpośrednim następstwem wypadku powoda z 2008 roku, a doszło jedynie do nałożenia się na siebie skutków obu zdarzeń. Obaj biegły wprawdzie wskazali, że stwierdzone u powoda po wypadku z lipca 2008 roku padaczka, zespół zależności alkoholowej oraz encefalopatia ze zmianami charakterologicznymi mogły doprowadzić do zwiększonego ryzyka powstania krwaka, jednak bezpośrednią jego przyczyną był nowy uraz czaszkowo – mózgowy, którego okoliczności powstania pozostają nieznanne. Z dokumentacji medycznej oraz wydanych w toku postępowania apelacyjnego opinii sądowo – lekarskich wynika, że z uwagi na trudności w porozumieniu z powodem po zdarzeniu, zebranie wywiadu na temat przyczyn kolejnego urazu nie było możliwe. Nie ujawniono jednocześnie żadnych świadków, którzy mogli by wskazać okoliczności w jakich doszło do powstania tego urazu.

W świetle powyższych okoliczności należy zatem stwierdzić, że przyczyną stwierdzonego u powoda w czerwcu 2009 roku urazu czaszkowo mózgowego mógł być zarówno atak padaczkowy jak i inne przyczyny, takie jak pobicie powoda czy nawet jego przypadkowe potknięcie się i uderzenie głową w twardą powierzchnię – a więc przyczyny, które mogły by wystąpić nawet wówczas, gdyby wcześniej powód nie uległ wypadkowi drogowemu.

Skoro zatem stwierdzony u powoda krwaka nie był bezpośrednim następstwem wypadku z lipca 2008 roku, to w ocenie Sądu Apelacyjnego dodatkowo niemożność poczynienia kategorycznych ustaleń, co do przyczyny urazu czaszkowo – mózgowego powoda w czerwcu 2009 roku, którego następstwem był ów nowy krwaka, przesądza ostatecznie o braku podstaw do uznania, iż pomiędzy wypadkiem powoda z 15 lipca 2008 roku a skutkiem w postaci kolejnego krwaka z końca czerwca 2009 roku i związanym z tym pogorszeniem stanu zdrowia powoda zachodzi normalny związek przyczynowy. W świetle poczynionych ustaleń można jedynie wysnuć tezę, iż część obrażeń powstałych bezpośrednio u powoda na skutek wypadku z 2008 roku, w postaci padaczki pourazowej czy encefalopatii ze zmianami charakterologicznymi mogła doprowadzić do zwiększonego ryzyka powstania krwaka. Taka zależność z pewnością nie może być jednak uznana za normalne następstwo w rozumieniu art. 361 k.c.

Reasumując w tej części rozważania, należy zatem zgodzić się z apelującym, iż w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy błędnie, z naruszeniem treści art. 361 §1 k.c. oraz art. 233 §1 k.p.c. uznał, iż pozwany ponosi odpowiedzialność również za szkodę powstałą u powoda na skutek wystąpienia u niego pod koniec lipca 2009 roku kolejnego krwaka śródmózgowego lewego płata skroniowego. Jak wynika z dokonanych w toku postępowania ustaleń, bezpośrednim skutkiem powstania u powoda w czerwcu 2009 roku nowego krwaka była afazja, deficyty ruchowe oraz pogłębienie występujących już wcześniej uszkodzeń w sferze psychiatrycznej, które to skutki należy oddzielić od skutków wypadku drogowego powoda z lipca 2008 roku. Okoliczność ta ma dla treści wydanego przez Sąd Okręgowy rozstrzygnięcia istotne znaczenie.

Po pierwsze, rodzi konieczność stosownego obniżenia zasądzonej tytułem zadośćuczynienia kwoty. Nie kwestionując ustaleń Sądu pierwszej instancji co do sytuacji osobistej i rodzinnej powoda przed wypadkiem oraz bezpośrednich skutków wypadku z dnia 15 lipca 2008 roku, należy bowiem zauważyć, iż wysnuta przez Sąd Apelacyjny konstatacja, oznacza, iż oceniając zakres uszczerbku a zdrowiu powoda należy pominąć stwierdzoną u powoda afazję, deficyty ruchowe oraz fakt pogłębienia się uszkodzeń psychiatrycznych jako bezpośrednie skutki urazu czaszkowo – mózgowego powoda z końca czerwca 2009 roku, za które pozwany nie ponosi odpowiedzialności. Uwzględniając zatem rozmiar cierpień fizycznych i psychicznych powoda oraz odczuwanego przez niego dyskomfortu, związanych jedynie z bezpośrednimi skutkami wypadku z 15 lipca 2008 roku, Sąd Apelacyjny uznał, iż adekwatną kwotą

zadośćuczynienia za doznaną krzywdę będzie kwota 80.000 złotych. Biorąc pod uwagę fakt wcześniejszego wypłacenia przez pozwanego kwoty 25.000 złotych zadośćuczynienia, należna łącznie z tego tytułu powodowi kwota 105.000 złotych stanowi ekonomicznie odczuwalną wartość i w ocenie Sądu odwoławczego w dostatecznym stopniu spełni swą funkcję kompensacyjną.

O odsetkach orzeczono zgodnie z rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego, orzekając je od kwoty 40.000 złotych od dnia 3 lipca 2009 roku, to jest od dnia następnego po dniu doręczenia pozwu pozwanemu, albowiem we wcześniejszych pismach powód nie sprecyzował żądania kwotowo, zaś od pozostałej kwoty 40.000 złotych – od 26 stycznia 2012 roku to jest od dnia następnego po rozszerzeniu przez powoda powództwa w zakresie tej kwoty.

Drugą konsekwencją dokonanej przez Sąd Apelacyjny oceny materiału dowodowego była zmiana punktu 3 zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa, co do renty na zwiększone potrzeby w kwocie 375 złotych miesięcznie za okres od 1 lipca 2009 roku i na przyszłość. Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego po wypadku z 15 lipca 2008 roku neurologiczny stan zdrowia powoda uległ znacznej poprawie na skutek czego w okresie poprzedzającym wystąpienie w 2009 roku kolejnego krwaka nie potrzebował on pomocy osób trzecich. Konieczność ponownego udzielania powodowi takiej pomocy pojawiła się wyłącznie na skutek wystąpienia u niego kolejnego krwaka w czerwcu 2009 roku. Skoro zatem pozwany nie ponosi odpowiedzialności za skutki powyższego zdarzenia to żądanie renty na zwiększone potrzeby za okres od 1 lipca 2009 roku i na przyszłość należało oddalić jako bezzasadne.

Reasumując powyższe rozważania, uwzględniając zakres złożonej apelacji, w oparciu o art. 386 §1 k.p.c. Sąd Apelacyjny w Łodzi zmienił zaskarżony wyrok w punktach 1, 3 i 5 w ten tylko sposób, że:

- w pkt 1 zasądzoną kwotę 125.000 złotych obniżył do kwoty 80.000 złotych z ustawowymi odsetkami od kwoty: 40.000 złotych – od dnia 3 lipca 2009 roku i 40.000 złotych od dnia 26 stycznia 2012 roku;

- w pkt 3 oddalił powództwo co do renty w wysokości 375 złotych miesięcznie za okres od 1 lipca 2009 roku i na przyszłość.

Na podstawie art. 100 zdanie pierwsze k.p.c., w zw. z art. 391 §1 k.p.c., Sąd odwoławczy zniósł wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego. Jednocześnie na podstawie art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych – w stosunku do powoda oraz art. 113 ust 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, w zw. z art. 102 k.p.c. i art. 391 §1 k.p.c. – w stosunku do pozwanego, Sąd nie obciążył stron nieuiszczonymi kosztami sądowymi w postępowaniu apelacyjnym.